

S & U Projectpartners

Flora- en faunaonderzoek
Ringovenpark

B^{vught}**ЯО**

adviseurs in
ruimtelijke ordening
economie en
milieu

adviseurs in
ruimtelijke ordening
economie en
milieu

Postbus 68 5260 AB Vught
Taalstraat 36 Vught
www.bro.nl

telefoon 073 658 90 40

fax 073 656 16 65

e-mail: vught@bro.nl

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s): S & U Projectpartners

Titel rapport: Flora- en faunaonderzoek Ringovenpark

Rapporttype: Concept

Rapportnummer: 210X00008.020741_2

Datum: 19 september 2005

Contactpersoon
opdrachtgever(s): de heer D. Schrijnemakers

Projectteam BRO: Jan-Willem Burgmans, René Verburg

Trefwoorden: --

Beknopte inhoud: --

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding van het onderzoek	3
1.2 Ruimtelijke plannen en natuurwetgeving	3
2. ONDERZOEK	5
2.1 Ligging van het plangebied	5
2.2 Bronnenonderzoek	5
2.3 Gebiedsbeschrijving	6
2.4 Beschermde planten en dieren	6
3. EFFECTBESCHRIJVING	11
3.1 De ruimtelijke ingreep	11
3.2 Te verwachten effecten op beschermde soorten	11
3.3 Compenserende en mitigerende maatregelen	11
3.4 Conclusies met betrekking tot ontheffing en zorgplicht	12

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding van het onderzoek

Voor de ontwikkeling van woningbouw en bedrijfsactiviteit in een parkachtige omgevingen openbare ruimte wordt een nieuw bestemmingsplan voorbereid voor het gebied 'Ringovenpark' in de woonkern Panningen. Om te weten of de voorgenomen ontwikkelingen in een later stadium niet strijdig zijn met de Flora en faunawet wordt reeds in een vroeg stadium een quick-scan naar de aanwezige flora en fauna uitgevoerd. Dit verkennend onderzoek geeft inzicht in de mogelijke aanwezigheid van beschermde natuurwaarden. Voorliggen rapport doet verslag van dit onderzoek.

1.2 Ruimtelijke plannen en natuurwetgeving

Beleid

De bescherming van de natuur is in Europees verband vastgelegd in de Vogelrichtlijn (VR) en de Habitatrichtlijn (HR). Beide richtlijnen dragen zorg voor zowel gebiedsbescherming als soortenbescherming. Nederland heeft de richtlijnen geïmplementeerd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet van 1968 en 1998 (gebiedsbescherming) en de Flora- en faunawet (soortenbescherming). De gebiedsbescherming heeft betrekking op de Vogelrichtlijngebieden die Nederland heeft vastgesteld, de Habitatrichtlijngebieden die Nederland bij de Europese Commissie heeft aangemeld, de beschermde natuurmonumenten en de staatsnatuurmonumenten. Ruimtelijke ingrepen die in deze gebieden plaatsvinden dan wel in de nabijheid van beschermde natuurgebieden, moeten worden getoetst op hun effecten op deze gebieden.

De soortenbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek) vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Welke soorten planten en dieren wettelijke bescherming genieten, is vastgelegd in een aantal bij de Flora- en faunawet behorende besluiten en regelingen.

Beschermingsniveaus

Sinds 22 februari jl. is een nieuwe AMvB in werking getreden die voorziet in een wijziging van het 'Besluit beschermde dier- en plantensoorten'. Deze AMvB, betekent dat het ontheffingsregime is aangepast. Met de inwerkingtreding van dit besluit zal sprake zijn van een drietal categorieën beschermingsniveaus:

- niveau 1: een algemene vrijstelling van in Nederland algemeen voorkomende soorten. Voor deze soorten is geen ontheffing van de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet meer nodig;
- niveau 2: een algemene vrijstelling met gedragscode voor een aantal beschermde soorten genoemd in tabel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, zoals b.v. Eekhoorn, Steenmarter en alle in het wild voorkomende vogelsoorten. In een op te stellen gedragscode¹ moet worden aangegeven hoe bij nieuwe plannen en projecten omgegaan dient te worden met beschermde soorten. Onder deze voorwaarden, vooraf goedgekeurd door de minister van LNV, kan gebruik worden gemaakt van deze vrijstelling;
- niveau 3: streng beschermde soorten. Dit zijn de soorten genoemd in bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en alle soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soorten kan geen algemene vrijstelling worden gegeven en is voor ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van dwingende redenen van openbaar belang, 2) er zijn geen alternatieven voorhanden en 3) de ruimtelijke ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor een ontheffingsaanvraag moet aan alle drie de criteria worden voldaan.

¹ De gedragscode moet door de sector of ondernemer zelf opgesteld worden.

2. ONDERZOEK

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt aan de rand van de woonkern Panningen en vormt de overgang van het stedelijk gebied naar het omringende agrarische gebied. De locatie ligt binnen de driehoek John F. Kennedylaan, Schoolstraat en Kerkstraat. Van noord naar zuid loopt de Ringovenstraat door het plangebied.

Figuur 1: Locatie van plangebied (rood)

2.2 Bronnenonderzoek

Natuurloket geeft informatie over de verspreiding van soortgroepen per km² en of daarbij wettelijk beschermde soorten en/of soorten van de Rode Lijst voorkomen. Ook worden hier de begrenzing van de Habitat- en Vogelrichtlijngebieden weergegeven. Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat het plangebied niet binnen of direct grenzend aan Habitat- of Vogelrichtlijngebieden ligt. In tabel 1 is te zien dat Natuurloket alleen beschikt over 'goede' inventarisatiegegevens van vaatplanten en broedvogels in de omgeving van het plangebied. Daarnaast zijn ook nog 'matige' gegevens beschikbaar over de aan- afwezigheid van Dagvlinders. Met betrekking tot alle overige soortgroepen zoals Zoogdieren en amfibieën beschikt Natuurloket niet over 'actuele' inventarisatiegegevens, wat niet betekent dat deze soortgroepen afwezig zijn in dit km-vak.

Tabel 1: Het voorkomen van beschermde soortgroepen in de km-vak 209-381. FF = aantal beschermde soorten volgens de Flora- en faunawet, H/V = Aantal beschermde soorten volgens de Habitat- of Vogelrichtlijn, RL = aantal Rode lijst soorten.

Soortgroep	FF	H/V	RL	Volledigheid data
Vaatplanten	1	-	-	Goed
Broedvogels	-	28	5	Goed
Dagvlinders	-	-	-	Redelijk

In 2004 is door IVN Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie (afdeling Maasbree) op verschillende locaties in Panningen onderzoek naar aanwezige vogels gedaan. Deze gegevens worden in dit rapport gebruikt naast de beschikbare gegevens van de provinciale website met natuurgegevens. In het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) zijn geen bijzondere landschappelijke of ecologische kwaliteiten aan het plangebied toebedeeld. Ook is te zien dat de projectlocatie niet in de nabijheid van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) ligt.

2.3 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied is gelegen aan de noordwestelijke rand van de woonkern Panningen. Het plangebied sluit aan de noord, oost en zuidzijde aan op bestaande bebouwing. Aan de westkant wordt het gebied door een diffuus lint van bedrijfspanden gescheiden van het agrarische buitengebied. Ten westen van de Ringovenstraat bestaat het plangebied hoofdzakelijk uit agrarische velden die de oude steenfabriek omsluiten. Ten oosten van de Ringovenstraat is het plangebied hoofdzakelijk verhard en bebouwd met verschillende woon- en bedrijfspanden. Ten oosten van de Ringovenstraat staat een bosopstand van ca. 5000m² loofbos. Verspreid over het oostelijk deel van het plangebied staan verschillende solitaire bomen.

2.4 Beschermde planten en dieren

Vaatplanten

Ten westen van de Ringovenweg bestaat het plangebied uit enkele agrarische percelen met grasland. Rond de oude steenoven groeit pioniersvegetatie. Ten oosten van de Ringovenweg staat ca. 5000m² loofhout (10-40 cm diameter). Verspreid over dit gedeelte van het terrein staan verschillende volwassen solitaire bomen als Berk, Kastanje, Den en Esdoorn. Indien de houtopstand in het kader van de Boswet buiten de bebouwde kom ligt, geldt een compensatieplicht bij kap van deze houtopstand. Indien deze houtopstand binnen de bebouwde kom ligt valt deze net als de overige aanwezige bomen onder de 'Boomverordening Gemeente Helden 2004'. Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat in het km-vak waarbinnen het plangebied ligt: 1 soort vaatplanten voorkomt welke valt onder beschermingsniveau 1 van de Flora

en faunawet. Voor deze categorie van soorten geldt bij ruimtelijke ingrepen en inrichting een algemene vrijstelling van de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.

Conclusie: Er hoeft geen rekening te worden gehouden met aanwezigheid van beschermde vaatplanten binnen het plangebied. Bij kap van volwassen bomen moet in het kader van de Boswet of Locale Boomverordening getoetst worden of compensatie noodzakelijk is.

Zoogdieren

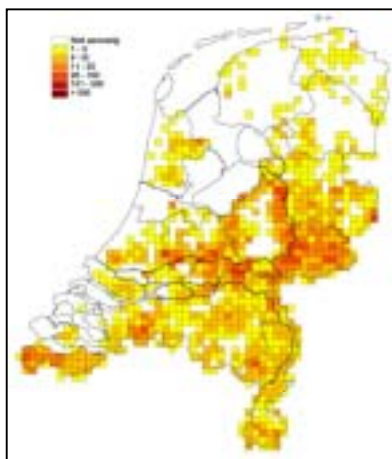
Natuurloket beschikt niet over inventarisatiegegevens van zoogdieren in de omgeving van het plangebied. Gezien het aanwezige ecotoop is het echter zeer waarschijnlijk dat algemeen voorkomende zoogdieren als Konijn, Mol, Veldmuis, Huispitsmuis of Gewone bosspitsmuis binnen het plangebied voorkomen. Gezien het aanwezige habitat, het gebruik en de nabijheid van woonhuizen binnen het plangebied is de kans gering dat grondgebonden zoogdieren aanwezig zijn die onder beschermingsniveau 2 of 3 vallen. Uit het Dassenbeschermingsplan Limburg, deel III van het Ministerie van LNV blijkt dat het plangebied niet behoort tot het beschreven leefgebied van de Das. Ook blijkt dat het plangebied meer dan een kilometer verwijderd ligt van potentieel dassenleefgebied, gelegen ten zuidwesten van Panningen. De oude fabriekshal biedt mogelijk wel geschikte rust- of verblijfsplaatsen aan vleermuissoorten als de Gewone Dwergvleermuis.

Conclusie: Binnen met plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid alleen beschermde grondgebonden zoogdieren voor die vallen onder beschermingsniveau 1. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ingrepen en inrichting een algemene vrijstelling van de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Mogelijk biedt bestaande bebouwing geschikte rust- of verblijfsplaatsen voor vleermuizen. Alle in Nederland voorkomende soorten vleermuizen zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en vallen onder beschermingsniveau 3. De algehele zorgplicht ex. artikel 2 van de Flora- en faunawet is op alle voorkomende zoogdieren van toepassing.

Broed en watervogels

Op de provinciale website met Natuurgegevens is te zien dat binnen het plangebied geen waarnemingen zijn gedaan van Rode lijstsoorten maar wel van enkele soorten welke door de provincie zijn benoemd tot 'schaarse soorten'. Dit betreft de Holenduif, Zwarte Roodstaart en Grote lijster. De lokale IVN vereniging heeft in 2004 vogeltellingen uitgevoerd binnen het plangebied. Gedurende deze inventarisatie zijn alle waarnemingen van Rode Lijstsoorten genoteerd. Het onderzoek is niet verder gespecialiseerd tot het tellen van territoria of broedparen. Waarnemingen van veel voorkomende soorten zijn niet genoteerd. Tijdens deze inventarisatie zijn 6x Patrijs, 20x Geelgors en 25x Putter waargenomen. Het feit dat deze soorten niet zijn opgenomen op de provinciale site maakt het waarschijnlijk dat de waargenomen exem-

plaren zwervend waren. Dit houdt in dat het plangebied wel behoort tot het foera-geergebied/leefgebied van deze soorten maar dat de nestlocaties buiten het plan-gebied gesitueerd zijn. Daarnaast heeft IVN sporen (braakballen) van een Kerkuil en Steenuil gevonden. Indien daadwerkelijk broedplaatsen binnen of in de directe om-geving van het plangebied voorkomen zal gekeken moeten worden naar mogelijk-heden voor compensatie of mitigatie van verstoring aan deze soorten. Actuele broedplaatsen van deze soorten moeten bewaard blijven.

Verspreiding Steenuil

Kerkuil

Paar Kerkuilen

Het overgangsgebied tussen bebouwing en landelijk gebied biedt door zijn variatie in openheid, tuinbeplanting en ruigte geschikte nestgelegenheid voor verschillende veelvoorkomende soorten zangvogels. Is daarom zeer waarschijnlijk dat verschillen-de van deze soorten in het voorjaar broeden binnen het plangebied. Binnen het plangebied is geen geschikt habitat voor watervogels aanwezig door het ontbreken van oppervlaktewater.

Conclusie: Met watervogels hoeft geen rekening te worden gehouden. Broedplaatsen van Kerkuilen zullen gespaard moeten blijven. Indien Steenuilen binnen of in de directe nabijheid van het plangebied broeden moet hiervoor gemitigeerd / -compenseerd worden. Voor het overige broeden binnen het plangebied alleen veelvoorkomende vogels. Tijdens de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met broedende exemplaren van deze soorten.

Amfibieën reptielen en vissen

Natuurloket beschikt niet over gegevens met betrekking tot een van deze diergroepen. Door het ontbreken van water of vochtige gebieden is binnen het plangebied geen geschikt leefgebied voor deze diergroepen aanwezig.

Conclusie: Met beschermde amfibieën reptielen of vissen hoeft door het ontbreken van geschikt habitat voor deze soorten geen rekening te worden gehouden.

Libellen, dagvlinders en bijzonder soorten ongewervelde dieren

Beschermde Libellen en Dagvlinders leven in bijzondere habitats zoals vochtige schraalgraslanden en vennen. Deze habitats zijn niet aanwezig op locatie Ringovenpark. Bijzondere ongewervelde dieren, zoals beschermde slakkensoorten stellen hoge en specifieke eisen aan het milieu. De (specifieke) leefomstandigheden van deze soortengroepen zijn niet aanwezig binnen het plangebied zodat ook uitgesloten kan worden dat deze beschermde soorten binnen het plangebied voorkomen.

Conclusie: Met beschermde libellen, dagvlindersoorten en ongewervelde dieren hoeft geen rekening te worden gehouden.

Samenvattend

De toetsing van de te verwachten effecten moet worden uitgevoerd voor de soortgroepen broedvogels en Vleermuizen. De algehele zorgplicht ex. Artikel 2 van de Flora- en faunawet is van toepassing op alle aanwezige beschermde soorten.

3. EFFECTBESCHRIJVING

3.1 De ruimtelijke ingreep

De functiewijziging van verruigde vegetatie met een kleine begraasde weide naar woongebied gaat gepaard met de volgende werkzaamheden:

- bouwrijp maken van het gebied door afgraven van de toplaag en aanbrengen van de bouwlaag;
- graven van geulen ed. voor de aanleg van leidingen;
- het bouwen van een woning.

3.2 Te verwachten effecten op beschermde soorten

Broedvogels

De aanwezige verruigde vegetatie en opgaande beplanting binnen het plangebied kunnen mogelijk nestgelegenheid bieden voor enkele broedvogelsoorten. Indien deze struiken en ruigten verwijderd worden zullen ook nest en rustgelegenheden voor deze broedvogels verdwijnen. Bestaande opstallen bieden mogelijk broedgelegenheid aan Uilen. In dat geval leidt sloop tot vernietiging van nestplaatsen van deze dieren.

Vleermuizen

Bij sloop van bestaande bebouwing zoals bijvoorbeeld onderdelen van de steenfabriek gaan mogelijk vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Nader onderzoek moet uitwijzen of daadwerkelijk vleermuizen in de te slopen bebouwing voorkomt, welke soorten dit zijn en welke functie de bestaande bebouwing voor deze soorten heeft. Afhankelijk van de antwoorden op deze vragen moeten eventueel compenserende of mitigerende maatregelen worden genomen.

3.3 Compenserende en mitigerende maatregelen

Vogels: Om te voorkomen dat nestplaatsen van broedvogels worden vernietigd dient de aanwezige ruigte en andere opgaande beplanting voor aanvang van het broedseizoen (begin maart) te worden verwijderd. Op deze wijze kan voorkomen worden dat broedvogels hier hun nesten gaan bouwen. Wanneer vogels zich eenmaal hebben genesteld kunnen de ruigten of struweel pas na het broedseizoen (september) verwijderd worden. Buiten het broedseizoen zijn de aanwezige kleine zangvogels voldoende mobiel om zich bij verstoring te verplaatsen naar geschikt habitat dat in de directe omgeving aanwezig is. Uilen hebben over de jaren heen

vaste nestlocaties welke schaars en gevoelig voor verstoring zijn. Om deze reden moet er alles aan gedaan worden om bij ruimtelijke ingrepen nadelige effecten op deze nestlocatie te vermeiden of beperken. Steenuilen zijn cultuurvolgers en vaak te vinden op plaatsen waar menselijke activiteit is. Voorwaarde voor vestiging en behoud van steenuilen is de aanwezigheid van rust, nestgelegenheid en voldoende voedsel gedurende het gehele jaar. Met dit in het achterhoofd kan men diverse maatregelen nemen om een erf aantrekkelijk te maken voor steenuilen. Naast broedgelegenheid is de hoeveelheid voedsel essentieel voor het voorkomen van de Kerkuil. Het muisvriendelijk inrichten van boerenerven kan een belangrijke rol spelen bij het creëren van geschikt biotoop. Bij de Kerkuilen Werkgroep is een speciale folder verkrijgbaar die dit soort biotoop-maatregelen nader toelicht. Helaas vallen veel in wegbermen jagende kerkuilen ten prooi aan het verkeer. De bermen van drukke wegen dienen dus juist een muis-onvriendelijk beheer te krijgen, terwijl elders voor compensatie gezorgd dient te worden, bij voorbeeld in de vorm van ruige akkerranden en grazige dijkvegetaties.

Vleermuizen: Afhankelijk van aanwezige soorten en de functie van het plangebied voor deze soorten kunnen een soortspecifieke compenserende of mitigerende maatregelen worden opgesteld. Hierbij kan gericht zijn op behoud van bestaande nest- of rustplaatsen, creëren van nieuwe nest of rustgelegenheden en behoud of ontwikkeling van geschikt foerageergebied.

3.4 Conclusies met betrekking tot ontheffing en zorgplicht

Uit nadere informatie moet blijken op welke wijze overtreding plaatsvindt ten opzichte van eventueel aanwezige vleermuizen en uilen. Met inachtneming van de in paragraaf 3.3 genoemde maatregel vindt met betrekking tot overige diersoorten geen overtreding van de Flora- en faunawet plaats. Ten aanzien van alle aanwezige beschermde diersoorten geldt ten aller tijden de algemene zorgplicht ex. artikel 2 van de Flora- en faunawet van toepassing. Dit houdt in dat handelingen die niet noodzakelijk verband houden met het beoogde doel, maar nadelig zijn voor de flora en fauna achterwege moeten blijven.